

MAKRO GÖRÜŞ

Yeni Ekonomi Programı 2021- 2023

Şakir Turan

turans@tskb.com.tr

TSKB Ekonomik Araştırmalar

Yeni Dengelenme, Yeni Normal ve Yeni Ekonomi

Hazine ve Maliye Bakanı (HMB) Berat Albayrak 2021-2023 dönemini kapsayan Yeni Ekonomi Programı'nı (YEP) açıkladı. Yeni Dengelenme, Yeni Normal ve Yeni Ekonomi ana temalarına sahip YEP'in önceki programlara kıyasla orta vade için daha temkinli hedefler içerdiği görülüyor. Ancak kısa vadeli tahminler konusunda piyasa beklentileriyle kıyaslandığında rakamlar görece iyimser tarafta yer alırken, ulaşılabilirliği açısından dışsal unsurlara ilişkin varsayımların önem taşıdığını düşünüyoruz. Bununla birlikte, yeni dengelenme ve yeni normal kapsamında geçtiğimiz günlerde alınan TCMB faiz artırımı ve BDDK Aktif Rasyosu (AR) ve swap kararlarının devamının gelebileceğinin sinyali verildi.

Bu kapsamda Bakan Albayrak'ın sunumundan öne çıkan vurguları şu şekilde sıralayabiliriz:

- Bakan Albayrak, Türkiye ekonomisinin dengelenme sürecinin sonuna yaklaştığı bir dönemde ortaya çıkan COVID-19 salgını ile mücadelenin üç hedefini; işgücü piyasasını ayakta tutmak, salgından etkilenen hane halkı ve işletmelere gerekli kaynağı sağlamak ve temel sektörlerin faaliyetlerini sürdürmesini garanti altına almak ve tedarik zincirlerini ayakta tutmak olarak sıraladı. Bu hedefler doğrultusunda açıklanan destek paketlerinin gayri safi yurtiçi hasılanın (GSYH) %10'una karşılık gelecek şekilde 494 milyar TL'yi bulduğu bilgisini paylaştı.
- Bununla birlikte, alınan tedbirlerinin etkisiyle Türkiye ekonomisinin normalleşme sürecinde hızlı bir şekilde toparlanarak pozitif ayrıştığını belirtti. Öncü verilerin V-tipi bir toparlanmaya ve büyümenin pozitif döndüğüne işaret ettiğine dikkat çekti. İhracatta toparlanmanın hızlı, hizmetlerde ve turizmde ise zayıf kaldığını belirtti.
- Yeni Dengelenme'nin, salgının makroekonomik denge ve finansal istikrar üzerindeki olumsuz etkilerin ortadan kaldırılmasını, iç ve dış dengenin yeniden sağlanmasını, enflasyonun kalıcı olarak düşük tek haneli rakamlara indirilmesini ve cari işlemler açığının kapatılmasını ifade ettiği belirtilirken, salgın sürecine özgü devreye alınan finansal tedbirlerin kademeli olarak kaldırılacağı hatırlatıldı.
- Yeni Normal'in COVID-19 salgını ile dünya genelinde sosyal ve ekonomik hayatın işleyişini önemli ölçüde değişime uğratması ve Türkiye ekonomisinin bu sürece en doğru yanıtı vermesi, katma değerli üretimi destekleyecek iş süreç ve modellerini yaygınlaştırarak uyum sağlaması olarak hedeflendiği belirtildi.
- Yeni Ekonomi ise önceki iki hedefe ulaşarak; enflasyon ve cari dengesizlik kırılganlıkları azaltarak; rekabet, teknoloji ve verimlilik odaklı stratejik reformları hayata geçirerek; yenilikçi, yüksek katma değerli, ihracata dayalı, insan odaklı ve kapsayıcı bir kalkınma modeli uygulamak olarak tanımlandı.

Bu hedefler doğrultusunda oluşturulan YEP'in rakamsal hedeflerini şu şekilde özetleyebiliriz.

- 2020'de GSYH'nin %0,3 büyüyeceği ana senaryosu altında 2021'de büyümenin %5,8'e çıkacağı, sonrasında ise %5'te istikrar kazanacağı öngörüldü. Salgında normalleşme sürecinin terse dönebileceği ve küresel toparlanmanın sektöre ugrayabileceği varsayımı altındaki alternatif senaryoda ise 2020'de GSYH'nin %1,5 daralacağı tahmin edilirken, 2021'de büyümenin %3,7 olarak gerçekleşeceği tahmin ediliyor.

- Dolar bazında GSYH'nin 2020 yılında 2019'daki 754 milyar dolardan 702 milyar dolara inmesi öngörülürken, program dönemi sonunda kademeli olarak 875 milyar dolara çıkması hedefleniyor.
- 2019 sonunda %11,8 olarak gerçekleşen enflasyonun bu yıl sonunda %10,5 olarak gerçekleşmesi bekleniyor. Sonraki yıllarda ise sırasıyla %8,0, %6,0 ve %4,9 ile önceki YEP'ten birer yıl gecikme ile gerçekleşeceği tahmin ediliyor.
- 2019'da %13,7 olarak gerçekleşen işsizlik oranının 2020'de hemen hemen aynı seviyede kalması bekleniyor. Sonraki yıllarda ise kademeli bir düşüşle 2023 sonunda %10,9'a ineceği öngörülüyor.
- Cari dengede ise 2020 yılında GSYH'ye oranla %3,5 açık bekleniyor. Turizmdeki kayıpların 25 milyar dolar olduğu hesaplanırken, bu etkiden arındırılmış dengenin %0,1 fazla vereceği hesaplanıyor. Turizm ve altın etkisinden arındırıldığında ise cari dengede GSYH'ye oran ile %1,7 fazla tahmin ediliyor. Sonraki yıllarda ise cari dengenin kademeli olarak iyileşerek 2023 sonunda %0,1 fazla verebileceği bekleniyor.
- Salgınla mücadele için atılan adımlardan dolayı 2019 sonunda %2,9 olan bütçe açığının GSYH'ye oranının %4,9'a çıkabileceği öngörülüyor. Bununla birlikte, program dönemi boyunca bütçe açığının GSYH'ye oranının kademeli bir şekilde gerilemesi ve dönem sonunda %3,5 olması bekleniyor.
- Bu gelişmelerle AB tanımlı borç stokunun GSYH'ye oranının ise 2019'daki %32,5'ten 2020'de %41,1'e çıkması ve program dönemi sonunda %41,8 seviyesinde gerçekleşmesi tahmin ediliyor.
- TL cinsi nominal GSYH ve dolar cinsi GSYH tahminlerinden hareketle hesaplandığında YEP'te 2019'da ortalama 5,68 olan dolar/TL kurunun 2020'de 6,91 olacağı öngörülüyor. 2021'de 7,68 olacak dolar/TL'nin 2022 ve 2023 yıllarında sırasıyla 7,88 ve 8,02 olması tahmin ediliyor.

Söz konusu hedeflere taşıyacak politikalara bakıldığında ise önceki programlarda yer alanların önemli bir kısmının korunduğu gibi, yeni döneme uygun da olan bazı ilave politika uygulamaları görülüyor. Bu kapsamda e-hizmetlerin yaygınlaştırılması, yeni çalışma modellerinin oluşturulması, Eximbank ve TKYB'nin yeni yaklaşımları çerçevesinde geliştirilecek araçlar, Türkiye'nin küresel tedarik zincirindeki payını artırıcı çalışmalar, doğalgaz, petrol ve altın arama ve çıkarılması ve 12 ay turizme geçiş yeni politikalar olarak öne çıkıyor.

Yeni Ekonomi Programı Makroekonomik Tahminlerinin Karşılaştırması						
	2019	2020	2021	2022	2023	
GSYH Büyüme (%)	0.9	<i>Eski</i> 5.0 <i>Yeni</i> 0.3	5.0 5.8	5.0 5.0	5.0 5.0	
GSYH (Milyar Dolar)	754	<i>Eski</i> 812 <i>Yeni</i> 702	856 735	900 801		875
Enflasyon (%)	11.8	<i>Eski</i> 8.5 <i>Yeni</i> 10.5	6.0 8.0	4.9 6.0		4.9
İşsizlik Oranı (%)	13.7	<i>Eski</i> 11.8 <i>Yeni</i> 13.8	10.6 12.9	9.8 11.8		10.9
Cari İşlemler Dengesi (GSYH'ya Oran, %)	1.2	<i>Eski</i> -1.2 <i>Yeni</i> -3.5	-0.8 -1.9	0.0 -0.7		0.1
Bütçe Açığı (GSYH'ya Oran, %)	2.9	<i>Eski</i> 2.9 <i>Yeni</i> 4.9	2.5 4.3	1.5 3.9		3.5
AB Tanımlı Borç Stoku (GSYH'ya Oran, %)	32.5	<i>Eski</i> 33.2 <i>Yeni</i> 41.1	32.5 40.8	32.3 41.6		41.8
Dolar/TL (Ortalama)	5.68	<i>Eski</i> 6.00 <i>Yeni</i> 6.91	6.41 7.68	6.74 7.88		8.02

TSKB

Danışmanlık Hizmetleri

Ekonomik Araştırmalar

ekonomikarastirmalar@tskb.com.tr

MECLİSİ MEBUSAN CAD. NO 81

FINDIKLI İSTANBUL 34427, TÜRKİYE

Tel: (90) 212 334 50 50 faks: (90) 212 334 52 34

2020 Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. her hakkı mahfuzdur.

Bu döküman Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş.'nin yatırım bankacılığı faaliyetleri kapsamında, kişisel kullanıma yönelik olarak ve bilgi için hazırlanmıştır. Bu dokümana dayalı herhangi bir işlem yapılması tarafımızdan öngörülen bir husus değildir. Belirtilen görüşler sadece bizim güncel görüşlerimizdir. Bu raporda yer alan bilgileri makul bir esasa dayalı olarak güncelleştirirken, bu konuda mevzuat, uygunluk veya diğer başka nedenlerle amaca uygunluk tam olarak sağlanamamış olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları veya çalışanları, burada belirtilen senetleri ihraç edenlere ait menkul kıymetlerle ilgili olarak bir pozisyon almış olabilir veya alabilir; menkul kıymetler üzerinde opsiyonları olabilir veya ilgili diğer bir yatırıma girebilir; bu menkul kıymetleri ihraç eden firmalara danışmanlık yapmış, hisselerinin halka arzına aracılık veya yüklenim taahhüdünde bulunmuş olabilir.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve/veya bağlı kuruluşları bu raporda belirtilen herhangi bir şirket için yatırım bankacılığı da dahil olmak üzere önemli tavsiyeler veya yatırım hizmetleri sağlıyor veya sağlamış olabilir.

Bu raporun ilgili olduğu yatırım fiyatı veya değeri, direkt veya indirekt olarak, yatırımcıların menfaatlerine ters düşebilir. Döviz kurlarındaki herhangi bir değişimin yatırımın değeri veya fiyatı veya bu yatırımdan sağlanan gelir üzerinde olumsuz bir etkisi olabilir. Geçmişteki performans her zaman gelecekteki performansın kılavuzu olacak demek değildir. Yatırım geliri dalgalanma gösterebilir.

Bu rapor kamuya açık bilgilere dayalıdır. Doğru veya tamam olmayan hiçbir beyan yapılmamıştır. Bu rapor söz konusu menkul kıymetlerin alınması veya satılması için bir teklif, yorum ya da yatırım tavsiyesi değildir veya bu menkul kıymetlerin alınıp satılmasına yönelik bir teklif için de bir istek veya zorlama değildir. Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. ve kendisiyle bağlantılı olan diğerleri bahsedilen şirketlerin menkul kıymetleriyle ilgili pozisyon alabilirler veya bu menkul kıymetlerle ilgili işlem yapabilirler, ayrıca bu şirketler için yatırım bankacılığı hizmetleri de verebilirler.

Herhangi bir yatırım kararı yatırımcının tamamıyla kendi kişisel seçimine dayanmalıdır. Bu rapordaki bilgiler herhangi bir yatırım tavsiyesi olmayıp, raporda yer alan firmalara yatırım yapılmasından ötürü Türkiye Sınai Kalkınma Bankası A.Ş. hiç bir sorumluluk kabul etmez.

Türkiye Sınai Kalkınma Bankası
www.tskb.com.tr

T: +90 212 334 50 50 F: +90 212 334 52 34

E: info@tskb.com.tr

